

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderat
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Prelegeri economice la sate.

Am amintit în numărul trecut despre combinația fericită ce a pus-o la cale comitetul despărțământului asociațiunii și cu comitetul reuniunii economice din Orăștie, pentru ca mâna'n mâna să poată lucra mai ușor spre acelaș scop înalt care i-a condus și pe întemeetorii acestor instituțiuni bine-făcătoare, anume, cultura poporului nostru.

Pentru atingerea acestui scop s'a dovedit că mijlocul cel mai potrivit, mai bun și din care rezultă foloase practice mai multe, este între altele și prelegerea în formă de sfat practic. Incercarea acestui mijloc de lucrare s'a făcut deja până acum în două comune, în Romos și în Turdaș, și a succes peste așteptare de bine, deși roadele muncii desinteresate a celor ce au eșit între popor să-i dea sfaturi, învățături și cărți de citit, se vor putea vedea abea mai târziu. Fără îndoială la succesul prelegerilor a contribuit foarte mult mașina ce o aduseră »domnii« cu sine, adecă

skiopticonul, căruia e a să mulțumi puterea deosebită de atracțiune asupra poporului curios, care s'a și prezentat cu mic cu mare în localul școalelor.

Pe cât de interesantă și moralizatoare ar fi prelegerea »Din viața lui Isus Christos« și »Ce este asociațiunea« rostită de părintele I. Moța și ajutată de demonstrațiuni cu skiopticonul despărțământului de părintele I. Popoviciu (Gelmar), pe noi ne interesează în rândul întâiu prelegerea economică »despre pomărit« a Dn. C. Baicu, directorul școalelor române din Orăștie. De ce mare folos real poate fi o astfel de prelegere, ne vom putea mai bine convinge dacă vom urmări schițând prelegerea Dn. Baicu.

La început vorbește de scumpetea ce domnește piața. Numai bucatele n'au preț. Arată cauzele mai însemnate, între cari concurența Americii. Bucatele neavând preț nici chiar în ani răi, toată munca plugarului care lucră pământul extensiv, nu plătește mult. Pe lângă aia moșia să împarte, trebuințele cresc și să înmulțesc, pe când venitele abea schioapătă în urma datoriilor. Pentru acest

râu recunoscut, trebuie să fie leac, el vrea numai să fie cunoscut. Cultura economică ne lipsește pentru ca să dăm înainte. Un mijloc de scăpare din starea asta îngrijitoare este bunaoară pomăritul.

Poamele sunt tare căutate și cu preț. Ferdela de mere d. e. să plătește cu 3 fl. și într'o ferdelă incap cam 110 mere alese, adecă ar veni mărul cu aproape 3 crețari. Cu toate acestea nici măcar trebuințele orașelului Orăștie necum cererile din afară, nu le poate satisface jcrul fiindcă cultivă prea puține poame. Din prețuri cu care să vând poamele, să poate deduce, ce venit aduc ele în comparație cu venitul bucatelor cultivate pe acelaș petec de pământ, deși pomii abea după 3—4 ani încep să rodească. Dar nimenea nu pretinde să cultivi pomi pe locul de arătură, ci numai acele locuri de ar fi sădite cu pomi, unde crește azi, fie în curte ori în grădina de lângă casă, numai buruiană. Acum suntem tocmai în ajunul iernii, lucrul câmpului e pe gătate și în curând își va începe plugarul nostru, conform obiceiului din moș strămoși, somnul cel lung de iarnă. Ce

FOIȚA

SAREA CA MIJLOC DE HRANĂ

de direct. Arsenie Vlaicu

(Urmare).

Animalele carnivore încă nu arată nici-odată deosebită poftă de sare; din contră cele herbivole o caută foarte tare. Bivolii din imperiile Americii-nordice se adună la izvoarele sărate și la locurile, unde să găsește sare, pentru a o mânca. Tot asemenea și căprioarele sunt atrase prin bolovani de sare de l'ns la anumite locuri. Boii sălbăticiți din Pampas, America-sudică, ling cu mare poftă sarea, ori unde o găsească. În nordul Braziliei vitele se bolnăvesc ori mor, spune v. Liebig dacă nu li-se dă sare din timp în timp. Chiar și animalele noastre de casă au câte odată poftă mare de sare.

Toate acestea și alte fapte dovedesc până la evidență ce însemnătate mare are sarea pentru acele clase ale poporului nostru. Sarea este așadar o condițiune indispensabilă de viață.

Sarea se mai întreținează și la conservarea alimentelor de tot felul.

Omul mare consumă pe zi în mediu cam 12—20 grame de sare, sau pe un an întreg 5—7 kilograme.

Fiind așadar sarea un condiment indispensabil al mâncărilor noastre, un mijloc excelent de conservare și un articol industrial de mare valoare, oamenii caută să exploateze toate modurile, în care se află ea.

Din apă de mare, care conține 2.7—3.2%, se extrage sarea în ținuturile meridionale, mai cu seamă pe țărmurile Oceanului-Atlantic, Mării-Mediterane și Mării-Negre, astfel, că se sapă la locurile mai joase un fel de heleștee extinse, dar nu adânci, cari pe tim-

pul creșterii mării să umplu cu apă sărată. Căldura soarelui evaporază apa și când apa conține 28% sare, începe să cristalizeze. Din aceasta să scoate numai partea primă a cristalelor de sare, pentru că cristatele de mai târziu conțin sare amară de magneziu, care e mai solucilă și astfel din apa de mare putem scoate numai jumătate din sarea comună conținută. Tot din sarea conținută în apele mărilor parecă s'au format și straturile de sare solidă. Anume apa a dizolvat sarea din stâncile primite și unele părți ale mărilor s'au rupt unele de altele în urma ridicării și cufundării scoarței pământului. Mățile acestea mici ne mai fiind alimentate cu apă din destul, au început să sece, depunând clorura de natriu conținută. În astfel de locuri s'a depus mai întâi gipsul, apoi sarea și în fine sărurile de magneziu, de kaliu și altele mai ușoare ca sarea.

lucru mare ar fi, înloc să stea lângă vatră tânjind cu pipa în gură, ori în cârcima jupânului, să se apuce să sape atâtea gropi câți altoi are de gând să sădească la primăvară. Gropile să fie de $\frac{1}{2}$ metru de adânci și de 2 metrii de late. Dacă avem gunoi le gunoim, dacă nu, nu este neapărat de lipsă, deoarece ploind, ningând, degerând peste iarnă, pământul să frăgezeste. Iar dacă simțim că să desprimăvărează, ne luăm osteneala să scriem, ori dacă avem de lucru la oraș, mergem la reuniunea economică și înștiințăm că avem lipsă de atâția și atâția altoi. Un altoi de soiu bun îl capeți la reuniune pentru 14 crețari, singura cheltueală ce o ai cu viitorul pom roditor, care îți dă bănișorii aceștia, înzecit și însutit înapoi. Când de eftin e prețul acesta să poate convinge ori-cine, dacă să duce să cumpere același altoi dela o școală de agricultură, ori o stațiune agricolă de a statului. Aci nu'l capătă din 60 crețari. Reuniunea poate să vândă așa ieftin, fiindcă îi capătă prin intervenția ministrului de agricultură. Apoi continuă cu felul cum trebuie așezat altoiul, cum trebuie tratat, și alte multe lucruri folositoare cari se referă la acest ram al economiei.

Cam acesta a fost mersul ideilor prelegerii deosebit de interesante a Dlui Baicu, căci cine altul decât un stenograf ar putea reda fidel graiul original al învățătorului, grai întretășut cu atâtea exemple alese de care să leagă mai bucuros mintea ascultătorului țaran, decât de ori care altă înțeleaptă teorie seacă despre acelaș subiect. Sunt convins că și cel mai greoi la cap ascultător al prelegerii intuitive, a trebuit

În țările friguroase apa de mare se lasă să curgă în gropi, frigul îngheață apa de deasupra și apoi nameni sparg stratul de ghiață și-l delătură. Operațiunea se repetază până când se mai formează ghiață din apă, iară la un moment dat sarea nu mai îngheață ci să așezează pe fund în stare de slatină moale. Aceasta conține însă foarte multe necurătenii.

Izvoarele de apă sărată sunt astfel de ape, care în scoarța pământului întâlnesc în trecerea lor straturi de sare și prin urmare ne vestesc, că în afuzime se pnote găsi sare. Pentru a obține sare din ea, să lasă să se strecoare printre niște grătii de nuiele. Apa împărțită pe o suprafață mare în picături evaporază repede la aer cald și vânt, apoi soluțiunea concentrată se adună în vase și se evaporază la foc, sarea cristalizată se uscă și se numește sare furtă.

Din ocne sarea să scoate ca bolovani

să rețină cel puțin cele mai însemnate și mai de lipsă momente, ca săparea gropilor acum toamna, în care are să sădească la primăvară oltoii cari îi capătă dela reuniunea economică română din Orăștie pe bagatelul preț de 14 crețari.

Nădăjduim că și cetitorii cari locuiesc în alte ținuturi, vor urma sfatul acesta binevoitor. La caz că nu au reuniune economică română în jur, să caute să înființeze una cu astfel de statute, care probabil ar fi acceptate de ministru, ori dacă nu le aprobă nici decum, atunci să se aprovizioneze cu altoi ieftin prin cea mai apropiată reuniune deja existentă.

Insoțirile în Serbia.

Nu numai statele mari, ci chiar și cele mai mici, au început în timpul din urmă a se împreteni tot mai mult cu ideea însoțirilor. S'au convins adecă și acestea, că nimic nu poate înainta mai ușor bunăstarea unui popor, ca însoțirile de tot felul.

După datele publicate de secretarul conducător Mihail Avramoviciu, însoțirile în Sârbia s'au început la anul 1870 de către micii meseriași, cari au înființat o atare societate în Belgrad, după care s'au mai înființat încă 19, dintre cari astăzi nu mai există decât trei.

Pricina acestei scăderi în numărul însoțirilor meseriașilor este a se căuta de o parte în lipsa de capital, de altă parte în lipsa de controlă, care apoi a adus și ruina celor mai multe din ele.

Deosebit de aceste însoțiri, s'au mai înființat și așa numitele însoțiri de conzum, cu conducerea cărora s'au încredințat conducătorii comunelor și anu-

de formă patrică, ori ca hrunchi neregulați. Ei suut fără culoare, ori apoi de culoare gălbie roșetică sau vineție. Sarea necurată se folosește pentru vite. Uneori aceasta se face din sare curată prin adaus de piatră acră, vitriol de aramă, cărbuni, zgură de fer, fân, pelin și altele și atunci sarea se numește sare denaturată.

Industria, cari folosesc mai multă sare sunt: argășitoaria, săpunăria, fabricațiunea de sodă, olăria pentru smalțuri ș. a.

La noi, ca și în multe alte state, există monopol de sare și prețul ei e foarte mic, unde însă există accise ori vămi mari pe sare, poporul e atins în cel mai de frunte mijloc de existență.

În fine toată lumea cunoaște efectele întârtoare, ce le au băile de sare pentru oamenii slăbiți și anemici.

Ocne importante de sare sunt: în Austria: Wieliczka, Bochnia, Kalusz, Hallein; în

miți bărbați mai cu trecere. Dar și acestea au buctat pe rând una după alta din pricina lipsei de controlă. Numai cea din Belgrad înființată acuma-s doi ani mai există, care are doua bolte și până acum îi merg afacerile bine.

Institute de credit și economii sau bănci populare sunt cu totul în Sârbia —100. Acestea sunt înființate după sistemul Raiffeisen și afară de taxele fundamentale ale membrilor n'au alt capital. Dar membrii aceloră sunt răspunzători cu toți laolaltă (în solidum) pentru afacerile institutelor.

Lucrarea acestor însoțiri se extinde numai la o singură comună. Membrii lor trebuie să fie oameni cinstiți, căci la din contră se exclud din societate. Direcțiunea acestor societăți, nu are nici o remunerațiune. Singur secretarul-conducător se împărtășește ici-colea de oare care remunerațiune. După-ce acelea, n'au capital, n'au nici dividendă (camătă).

La sfârșitul anului 1903 au fost 359 însoțiri de acestea. Dar numai dela 294 s'au publicat datele statistice. În însoțirile acestea sunt 14,139 membrii, dintre cari 13,258 sunt economi, 270 sunt meseriași, mai mulți oameni cu diplomă și 149 preoți. Numărul acestor din urmă e tare mic, de oare-ce tot numai la a doua însoțire se vine câte un preot.

Între membrii acestor însoțiri sunt și 39 femei. Dintre membrii însoțirilor jumătate nu știu nici scrie, nici ceti. Mișcarea anuală a însoțirilor face $3\frac{1}{2}$ milioane franci. Imprumuturi s'au dat în anul 1903 în sumă de 790 mii de franci, cari s'au întrebuințat pentru cumpărare de animale, de nutrețuri, pentru cumpărarea de pământuri, plătirea de datorii și a dărilor către stat.

Depunerile acestor însoțiri au fost în decursul anului 1903, în sumă de 400 mii de franci. În cazuri de lipsă, când adecă însoțirile nu au banii de

Ungarla: în comitatul Maramurăș: Slatina, Rónaszék, Sugatag; iară în Ardeal: Ocna Dejului, Turda, Parajd, Ujora, Ocna Sibiului. Se mai găsește sare în Anglia cam 2 mil., Rusia 1.2 milioane, Germania 1 milion, O.5 milioane, Spania și Portugalia 0.7 milioane de tone. Austria produce cam 3 milioane, iară Ungaria cam 1.6 milioane de tone.

Clorura de natriu curată cristalizează din apă în cuburi incolorate. Sarea se dezoalvă aproape deopotrivă în apă rece ca și în apă caldă. La temperatură roșie se topește, iară la temperaturi mai înalte se volatilizează. În stare curată nu se moaie la aer, dar' când conține alte săruri strein se moaie. Gustul sării să fie curat sărat, nu amăruiu; soluțiunea să nu fie turbure, căci atunci e dovadă că conține ghips. Mai periculoase sunt în sare amestecurile de săruri de apă țare.

(Va urma).

lipsă pentru a acorda împrumuturile cerute de partidele ajută banca centrală din Belgrad.

Cea dintâiu însoțire (tovărăsie) economică, s'a înființat în comuna Vranova la anul 1894, care a avut un caracter privat, de oare-ce legea despre însoțiri s'a votat în Sârbia numai la anul 1899.

Societățile pentru procurarea de mașini economice sunt 120. Acestea își procurează mașinile de lipsă pentru economia câmpului prin societatea (cassa) centrală din Belgrad și le împrumută apoi membrilor săi pe lângă o taxă anumită, care se plătește sau în bani, sau în bucate.

Din taxa, ce se încassează după mașini $\frac{3}{4}$ se folosește pentru ștergerea datoriei făcute cu procurarea acelor, iar $\frac{1}{4}$ se folosește pentru repararea mașinilor sau când nu e lipsă de reparare, se adaugă la fondul de rezervă.

Imprejurarea aceasta face cu puțință apoi, ca economii mai săraci se poată lucra cu mașini bune și spornice de lucru. Pe lângă aceasta chiar și economia Sârbiei a putut lua un avânt mai îmbucurător ca mai înainte, de oare-ce societățile economice au putut pune la îndemâna membrilor săi tot felul de mașini și anume: pentru sămănat secerat, îmblătit, triure ș. a.

Din acestea câteva date statistice despre însoțirile Sârbiei încă se poate vede aceea, ce o spunem mai la tot prilejul economilor noștri, că aceea ce unul singur nu e în stare se o face, o pot face mai mulți la olaltă, intrunindu-se în însoțiri de tot felul, fie acelea economice, raiffeiseniane de conzum, lăptărit ș. a.

Ioan Georgescu

Dela „Reuniunea de agricultură din c. Timiș“

Din raportul anual al Reuniunii.

(Continuare).

Societățile economice comunale, organizațiunea externă și internă a Reuniunii.

Datorința principală a Reuniunii, ca instituțiune socială, a fost și va fi totdeauna ajutorarea economilor mici și propagarea economiei raționale pe teritoriul comitatului Timiș. Pentru ajungerea acestui scop Reuniunea a aflat de bine, a organiza publicul econom al comitatului prin înființarea de societăți economice în comune. Organizația centrală a reuniunii a fost deja din anii trecuți bine întărită, așa că în anul din urmă Reuniunea s'a putut ocupa mai intensiv cu organizația externă. Cu deosebire numărul societăților economice comunale sa urcat în timpul din urmă

foarte sus înființându-se în decursul anului acesta încă 22 societăți economice comunale pe lângă cele 23 societăți ce au fost înființate abia în decurs de 3 ani. Cu înființarea societăților economice și în general cu organizațiunea externă este încredințat referentul Reuniunii care prin prelegeri economice ținute în diferite comune ale comitatului în limba poporului a înființat cele 22 societăți nouă în anul din urmă. În sinul Reuniunii sunt în prezent 45 societăți economice active și cu plăcere putem constata că dintre societățile înființate în urmă, sunt 20 (doauăzeci) români, bucurându-se și aceste de favorurile frumoase oferite de Reuniune.

Societăți economice avem în prezent în următoarele comune:

Fibiș (81 membri), Fenlac (222 m.), Liget (112 m.) Gilad (60 m.), Murani (60 m.), Gattoja (72 m.), Bereny (62 m.), Rekas (73 m.), Baróczháza (50 m.), Csernegyháza (49 m.), Panova, (71 m.), N.-Benkes (70 m.), Sag (72 m.), Romanstamora (56 m.), Németsztamora (43 m.), Lecany, (111 m.), Dersanfalva 53 m.), Oetvös falva (78 m.), Hodony (92 m.), Jozsefsválbés (63 m.), Kalasa (106 m.), Kovasi (93 m.), Liebling (206 m.), Vinga (222 m.), Zsebély (108 m.), Majláth-falva (70 m.), Máslak (79 m.), Mélynádes 91 m.), Merczyfalva (124 m.), Móricztöld (52 m.), Mosnica (85 m.), Orczyfalva (282 m.), Parác (51 m.), Románszentunhely (56 m.), Székelykeve (160 m.), Temes-Buttyin (44 m.), Temes-hideg-kút (64 m.), T. Keresztes (61 m.), Ujbessenyő (108 m.), Varjas (182 m.), Vadászerdő (108 m.), T. Szent-andrás (273 m.), și Traunau (cu 57 membri), Kih-Semlak (43), Kisfalud (152).

Societățile acestea să bucură fără deosebire de mari favoruri la procurarea sămânțelor, nutrețului (fân, tărâțe), vitelor de prăsilă, mașinilor și altor lucruri trebuincioase pentru economie. Tot asemenea să îngrijește reuniunea ca membri acestor societăți la dorința lor proprie să și poată vinde bucatele cu preț mai bun ca în piață. — Societățile sunt conduse de președinte, secretar și comitet, și fac rapoarte regulate Reuniunii centrale din Timișoara.

În sinul Reuniunii sunt active afară de acestea societății încă 4 secțiuni de specialitate și anume: secțiunea pentru cultura plantelor, secțiunea pentru cultura animalelor, secțiunea pentru industria de casă, secțiunea pentru procurarea articolelor și valorizarea produselor economice. Fiecare secțiune își are președintele și referentul seu și ține ședințe regulate în localitatea Reuniunii centrale.

Reuniunea are o stațiune de experimentare în mărime de 30 jug. cat. în care grădină se fac experimente cu diferite plante și se nobilitează sămân-

țele de grâu și cucuruz. Această grădină se află în apropiere de gara Timișoara-fabric și este condusă de un referent specialist și de un grădinar calificat.

Pentru ca membrii Reuniunii să poată fi informați despre activitatea Reuniunii și să poată fi în curent cu toate afacerile Reuniunii, mai departe pentru răspândirea cunoștințelor economice, președintele Reuniunii sa îngrijat ca toți membri, și toate societățile economice comunale să primească o foaie economică gratuită: Membrilor și societăților ungurești să trimită »Temeși Gazda«, membrilor și societăților românești »Bunul Econom« și nemților »Sonntags Zeitung«. Cea dintâiu apare de 2 ori la lună, ear cele 2 din urmă la toată săptămâna.

În biroul central al reuniunii s-au rezolvat în anul trecut 6098 acte ear petițiuni ministeriului s'au trimis 123.

S'au ținut cu totul:

adunări generale 2
ședințe plenare 14
ședințe a secțiunilor 5
ședințe a comitetelor economice cercuale 22
și adunări generale a societăților economice comunale 57.

Numărul membrilor:

în anul 1902 . . . . . 102 membri
« « 1903 . . . . . 1240 «
« « 1904 . . . . . 2409 «

În 1 Iunie a anului 1905 numărul membrilor a fost:

Membri fondatori 40
« pe viața 78
« ordinari 446
« săraci cu taxă
mai mică 75

și membri favorizați ca membri societăților economice comunale. 4387

cu totul 5026 m.

Numărul membrilor reuniunii s'a înmulțit așadară în anul din urmă cu 2617 față de anul trecut.

Serate de-ale meseriașilor români.

La ședința literară a 9-a a »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« au participat aproape 150 persoane, pe care presidentul Vic. Torsășianu, bineventându-le ne pune în vedere trei evenimente importante, ce ne stau înainte. Primul e noua și încăpătoarea sală, în care ne-am intrunit pentru întâia dată. O deschidere formală a saletor în care suntem adăpostiți, se va face nu peste mult, cu anume serbări, chemate a ne înălța și încălzi inimile. Al 2-lea eveniment e că, dl Dr. Ioan Giurgiu, cand de adv., în nemărginită-i dragoste față cu clasa noastră de mijloc, s'a oferit ca la aceasta ședință să ne țină o confe-

rență instructivă, ear' al 3-lea e, zice dl Tordășianu, că colegul nostru, fost zelos notar, dl Ioan Apolzan, a îmbogățit literatura noastră calendaristică cu »Micul calendar» pro 1906, primul de acest fel la noi. Calendarul domnului Apolzan pentru noi meseriași are o importanță deosebită de oare-ce în el pe lângă, că se dau date din viața tuturor celor 15 Reuniuni de meseriași și comercianți, ce avem, prin tractatul din el » Despre breslele de meseriași«, datorit dlui Apolzan, ni-se face cunoscut istoricului trist, în care ne găsim noi pe timpul breslelor.

Acestea premerse, dl Tordășeanu trece la viața celorlalte Reuniuni și ne pune în vedere îmbucurătorul fapt, că la apelul comitetului au trimis rapoarte ca să să treacă în anuarul al II-lea, afară de Reuniunea din Săliște, de »Lumina« din Brașov, de cea din Cluj și de secția industrială a »Asociațiunii Aradane«, toate Reuniunile surori. (Speranță avem să primim în curând și rapoartele acestora. Rap.)

De data aceasta dl Tordășianu să ocupă cu tineră Reuniune din Blaj, carea desigur activată numai de 3 ani, se poate număra între cele mai active și mai bogate în roade, mulțumită zelosului president al ei, dlui prof. *Gavril Precup*, care aduce mari jertfe pe altarul cauzelor meseriașilor noștri. Reuniunea din Blaj are de scop: promovarea intereselor intelectuale, morale și materiale a meseriașilor de acolo, spre ajungerea căruia la dispoziția societății stă o sală de lectură, o sală de biliard și alte jocuri distractive potrivite membrilor. Ea aranjează serate literare, producțiuni teatrale, prelegeri instructive etc. Intre altele Reuniunea îmbracă la sărbători ucenicii săraci, premiază lucrările de probă ale ucenicilor, cari se eliberează. Ea numără 70 membri, dintre cari pantofari 13, cizmari 1, măsari 8, croitori 6, lăcătuși 2, fauri 2, cojocar, 4, librari 1, tipografi 4, compactori 1, comercianți 4, rotari 2, măcelari 2, frizeri 3, franzelari 1, mechanic 1. Lipsă mai mare să simte în Blaj de meseriași din breazla: tinichigii, franzelari, măcelari, curelari, tăbăcari și colorători de case. Mai bine îmbrățișate sunt: pantofăritul, măsuritul și cojocăritul. Cauza meseriașilor noștri în general vorbind înaintează binișor și dacă în unele branșe stagnează, aceasta este a să atribui împrejurări, că unii din măestri au puțină școală și nu pot ținea concurența cu străinii ear altora le lipsește stăruința și punctualitatea. Mult s'ar putea ajuta cauzei, dacă s'ar putea trimite tineri sodali în străinătate, de unde reîntorși cu cunoștințe bogate, pe acestea le ar expune meseriașilor din centrele noastre industriale. Reuniunea din Blaj actualmente este preocupată de ideea de a crea un magazin de material brut, de unde să se

ajutoreze măestrii, o hală de vânzare, de a aranja expoziții etc.

Intrați după toate acestea în programul seratei, notarul Reuniniei, dl St. Duca, cetește sumarele ședințelor administrative, ear' după d-sa dl Ioan Grozav. sodal patofar și elev al școalei speciale, ne redă cu multă simțire poezia »De ești român« de I Vulcan: d-șoara Chidu, ne-a încântat cu frumoasă cântare; dl L. Boldor, a fost superb în predarea »Ideal« de Coșauc; dl Ișan a plăcut cu cupletele și alte cântece hazlii: Aci apoi a urmat conferența dlui Dr. Giurgiu despre »Rolul economic și industrial al poporului nostru«, ținută în termeni populari și predată cu multă pricepere. Aplauzele nesfârșite ale celor prezenți au fost cea mai meritată răsplătă pentru munca închinată de dl Giurgiu cauzei Reuniunii noastre. După dl I. Giurgiu a urmat d-șoara Elena Ucenic, cu poezia »Ceartu dragostei« de Elena din Ardeal, predată cu multă simțire; dl N. Constantin, absolvent în teologie înainte de a lua rămas bun dela Sibiu, ne-a mai delectat cu câteva arii, executate la violina; dl Dimitriu în continuu progres, a plăcut în poezia »Viața« de Eminescu; dl Boldor a produs mult hâz cu »Pețitorul«; ear' d-șoara Alexandrina Baci, a fost nu se poate mai drăgălașă prin predarea cu multă pricepere a »Ferentarului« de Bolintineau și mai în urmă prin cântarea poeziei »Dobrogeanu«.

După sortarea cărților și a ilustratelor, presidentul Tordășeanu mulțumește publicului participant, debutanților și în special dlui Dr. Giurgiu pentru onoarea dată și declarând ședința încheiată, ne invită la 10-a din luna Octombrie.

»Spic«.

S O I A.

Cultura plantei Soia am făcut-o în anul acesta pentru prima dată, deși se publicase mai în anii trecuți despre aceasta plantă, însă până în primăvara anului curent n'am cunoscut-o. După povețele primite dela persoanele cărora le-am cerut-o, și după priceperea și dragostea ce am avut, am putut reuși atât de bine încât am curaj a spune, că pot fi cel dintâu din Ardeal, față de prima încercare ce am făcut, căci din 2 klgr. și trei sute de grame sămânță sămănată am recoltat 120 klgr. boane cu mult mai frumoase ca cele sămănite și 10 plante postate cu dela 180—300 de păstăi pe un fir, având în mijloc 3 boane la o păstaie.

Soia este de mare folos în ori-ce casă românească, pentru ca din ea se poate face lapte dulce, lapte bătut, lapte prins, brânză mămăligă și pită foarte

ușor, fără a avea lipsă de mașini; toate acestea sunt cu gust plăcut și foarte bogate în hrană, că până acum n'am avut altă plantă în țările noastre ca să se poată folosi într'atâtea feluri.

Soia după cum m'au informat vechii cultivători ai ei, nu-i pasă de seceta prea lungă, nici de ploii prea multe; ea tot rodește și se face, pentru aceea ar fi bine ca să nu lipsească din nici o casă.

Și pentru-că poporul nostru cam cu greu se apucă de așa ceva gândind că cine știe ce va fi aceea, m'am gândit a pune la mâna publicului o mică notiță despre cultură și întrebuințarea ei, arătând că cum am făcut eu, așa să facă fie-care și fie sigur că va căpăta rezultate, mulțumitoare, urmând tocmai ca mine.

Soia se face în ori-ce feliu de pământ, căci miile de încercări au dovedit-o aceasta; eu am sămănat-o în mai multe soiuri de pământ, precum în pământ negru, mărgilos, nășipos roșiu și humos și peste tot locul a rodit foarte frumos așa încât de felul pământului nimenea nu se poate teme.

Soia nu se face cu altă plantă mai mare ca ea, care ar ținea umbră, cum e cucuruzul. Ea are lipsă de multă lumină și căldură, că eu am pus și prin cucuruz ca fasolea, dar' nu s'a făcut abia 25—60 păstăi pe un fir, pentru aceea o recomand publicului a o sămăna singură.

Pământul merit pentru sămănatul Soiei se pregătește ca pentru fasole.

Sămănatul se face în Aprilie, îndată ce nu mai avem temere de brumă.

Sămănatul se face în trei feluri: în cuiburi, sămănată împrăștiată cu mâna ca cucuruzul și cu mașina de sămănat cucuruz. Sămănatul în cuiburi se face așa, ca cuiburile să aibă o depărtare între ele de 50 cm. în fiecare parte și se pune 2—3 boane în fie-care cuib; iar cele sămănite cu mașina de cucuruz să aibă în lungime 10 cm. depărtare un fir de altul, ear în lățime cât are mașina.

Soia se sapă de două-ori, dar la caz de lipsă se poate săpa și a treia oară, răsare foarte curând în 7—10 zile e toată afară (după căldura timpului).

Sapa dintâu i-se dă la 30 de zile după sămănat, a doua sapă i-se dă la 25 zile dela sapa dintâu, sapa a doua se face almintrelea nu ca la cucuruz. La cucuruz să adună în jurul firului, la soie nu se adună, pentru că începe a face păstăi din fața pământului și astupându-se cu adunatul pământului în jurul firului, se putrezesc toate. Culesul ei se face cam după 120 de zile dela pus (în luna lui August) și se culege astfel, se smulge din pământ când e coaptă (când îi cad frunzele e coaptă) și se lasă acolo 2—3 zile până

se uscă păstăile, cari mai sunt verzi și apoi se aduce acasă și se îmblățește ca fasolea; despre felul cum se face laptele. voi scrie în alt număr.

„F. P.”

Nicolae Radu,
plugariu în Nucet

NOUTĂȚI

Sfințire de biserică. Duminică în 9/12 Oct. a. c. poporul din Dâncul mare a avut o sărbătoare frumoasă, sfințindu-se biserică lor de nou zidită la locul cel mai potrivit în mijlocul comunei. La actul sfințirii a participat dl protoprezbiter tractual Vasile Domșa cu 12 preoți din comunele vecine și cu mult popor și oaspeți din împrejurime. În decursul serviciului devin a rostit predică parochul Nicolae Terhetea și la fine reverd. domn protoprezbiter. Atât actul sfințirii cât și predicile ocazionale a făcut impresiune înălțătoare asupra simțului creștinesc al evlavioșilor creștini. Poporul a dăruit biserică cu daruri benevole în bani de peste 220 Coroană. Biserica e zidită de edificatorul Nicolae Părău din Orăștie. După sfințire sa luat masa la parochul Ioan Cotruș, unde oaspeți a rămas deplin mulțumiți de cele servite.

Necrolog Octavian Sorescu avocat, care după scurte suferințe a decedat Duminică în 9 (22) Octomvrie a. c. la orele 4 1/2 dimineața în etate de 63 ani și al 33-lea an al fericitei sale căsătorii.

Rămășițele pământești ale neuitatului și preaiubitului nostru defunct s'a așezat spre vecinică odihnă Marți în 11 (24) Octomvrie a. c. la orele 3 p. m. în cimiterul Capelei din Groaveri.

Brașov, în 10 (23) Octomvrie 1905.

Maria Sorescu, ca soție. Octav, Maria, Helena, Mircea, Septimia, Ovid, Amarilla, Sabina, Horațiu și George ca fiii și fiice.

Fieci țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Hymen. Dl Tit. Liviu Blaga, profesor la Brașov, s'a logodit în 26 l. c. cu Dșoara Malvina Herlea la Cugir. — Dl Romul Ancușă, candidat de preot s'a logodit cu Dșoara Lia Drăgălina din Caransebeș.

Sare ieftină pentru vite vor putea avea economii nostri — în curând. Ministrul de finanțe a dat poruncă direcțiunii salineilor din Maramurăș și din Ardeal ca să — să pregătească sarea pentru vite și anume nu în formă pisată — ci să facă grunzuri (bucăți) ca vitele să poată linge bine.

Sarea va fi foarte ieftină și în săptămânile aciste — se va putea cumpăra în toate orașelele.

Dl Dr. Nicolae Ionescu a fost denumit de avocat al comunității de avere din Caransebeș.

Deschiderea expoziției naționale din București e definitiv fixată pe ziua de 3 Iunie v. 1906 Comitetul general al expoziției a publicat concurs pentru elaborarea un aviz al expoziției pentru mai multe medalii (medalia comorativă, medalia pentru premii, medalia pentru colaboratori și medalia oficială de amintire), un concurs pentru pictură, concurs de gravură, concurs pentru icoane, concurs de mobile vechi românești și concurs de arhitectură. Afară de acestea concursuri va mai fi premiat un imn iubilar pentru 1800 ani de viață a neamului românesc și și de 40 de ani de domnie a regelui Carol, iar aria imnului iubilar va fi premiată cu un crin de argint. La concurs va mai fi pusă și o scriere în prosă sau în versuri subiectul: Cântarea neamului românesc, cu ocazia aniversării a 1800 ani. Premiul va fi de 1000 lei.

În Deva a fost arestat în 24 l. c. avocatul Gustav Leute pentru defraudare și falsificări de cambii. Domnul avocat au încercat să scape prin fugă din prinsoare, dar nu i-a succedat.

Sărăciți honverzi. În urma stărilor politice îngrijitoare, honvezii cari s'au implinit acum al 2 lea an de serviciu, nu vor fi lăsați să meargă acasă decât la 8 Marti 1906.

Cel dintâu plug cu benzin. — în Ungaria îl are groful Iuliu Károlyi. Acest plug, pe care îl poartă un motor de benzin l'a cumpărat din Paris cu 8000 coroane și face probe de arat cu el pe moșia dela Tibortelep.

Plugul ară brezde în lățime de 75 cm. și 100 metri în 4 minute. Deodată taie trei brezde încolo și trei înapoi. Că oare se plătește acest plug — numai după asta se va putea ști.

Un oraș de femei. În America de nord în statele unite există un oraș, care se numește Troy, locuit în cea mai mare parte de femei. El numără 125,000 suflete; din acestea numai 18,000 bărbați. Pricina este că acolo sunt multe fabrici în cari să întrebuințeze femei, a căror plată e foarte ridicată. Câștigă unele până la 4 dolari pe zi (cam 20 Coroane). Desigur că suntem curioși să știm ce să fabrică acolo cu deosebire? — Cămași bărbătești?

Ani de zile am fost bolnavă și am cercat tot ce am fost cu puțință pentru a-mi recâștiga sănătatea. Am consultat cei mai renumiți medici din Budapesta și Viena, dar nimic nu mi-a folosit, și respirația grea, durerile de urechi, insomnia și alte dureri de cari sufeream nu mi-au trecut. Dacă însă acum totuși am scăpat de aceste morburii, am se mulțănesc aceasta numai crucei duple electromagnetice. Primește deci cele mai profunde mulțămite pentru binecuvântata dale invenție. Mă simțesc nespuse de ferită, că am scăpat, de dureri. Nemetujvár, 4 Maiu. Cu distincă stimă: *Maria Vellinger* — Această epistolă a primit-o dl Albert Müller (Budapesta V Vadász-utca nr. 42/G inventatorul crucei duple electro-magnetice nr. 86,967 R. B., care cruce se recomandă în cel mai călduros mod spre folosire.

Târgurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Dela 16—22 Octomvrie v. 1905.

<i>Dum</i>	16 B chis-ciaba. Vârș-ț.
<i>Luni</i>	17 Borgo-Prund. Deva. Kékes. Mar-pold Papoț.
<i>Marți</i>	18 Agrăbici. Băndul de Câmpenie. Mar-pold. Nadeșul săsesc.
<i>Merc.</i>	19 Drașu. Săngeorgiul săsesc.
<i>Joi</i>	20 Căcova. Ciozven. Cluj.
<i>Viner</i>	21 Arad. Bercaș. Cojocna.
<i>Sâmb</i>	22 Câmpenie. Radnoth Sghisoara.

Dum. a 19-a după Rusii, ev. 4 dela Luca. gl. 2, v. 8.

<i>Dum</i>	16 M. Long n	29 Narcis
<i>Luni</i>	17 Pr. Osie	30 Clădie
<i>Marți</i>	18 Ap și Ev. Luca	31 Wolfgang
<i>Merc.</i>	19 Pr. Ioil	1 Toți St.
<i>Joi</i>	20 M. Artemie	2 Pom. Rapos
<i>Vineri</i>	21 C. P. Ilarion	3 Hubert
<i>Sâmb</i>	22 P. Averihie	4 Carol

Redactor resp. ADRIAN CRISTEA

Tusea!

Cine nu vrea s'o ia în seamă păcătuiește
contra sănătății proprii!

Caramellele lui Kaiser

cu marca de scutire „3 brazii”,
sunt încercate și recomandate de toate
autoritățile medicale ca mijloc contra
tusei, răgușelei, catarrhului, fleg-
mei și a catarrhului cronic de
grumazi.

4512 atestate dovedesc că împlinesc
ceea ce promit.
Pachetul de 20 și 40 bani să căpăta la
farmacia

JOSEF GRAFFIUS în Orăștie.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrássy 23.

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

(189)

3-52

Sz. 908/1905 végr.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Közhirre teszem, hogy a dévai kir. törvényszék 1905 évi 5632 számú végzése következtében Dr. Schul Győző ügyvéd által képviselt Szászvárosi takarékpénztár javára, Peneszk Szimie s. t. elleni 200 kor. s járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján le foglalt és 100 korona-ra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, szekér, széna, buza két ökör, nyilvános árverésen eladtnak.

Ezen árverés a szászvárosi kir. jbiroság 1905-ik évi V. 577/2 sz. végzése folytán 200 kor. tőkekövetelés, ennek 1904 évi június hó 22 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és eddig 67 kor. 98 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig *Alkenyeren* alperesek lakásán leendő eszközlésére 1905 November hó 2 napjának d. e. 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjeggyéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is elfognak adatni.

A menyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1905. évi október hó 16 napján.

Schuster Vilmos,
kir. bír. végrehajtó.

ALTOI

de viță de vie ireproșabili

precum și capeți (surcei) și rădăcini de viță de vie europeană și americană,

să poate căpăta numai la

Prima școală transilvană de viță de vie din Mediaș (Medgyes)

a lui

Mihail Ambrosi,
proprietar de vii și presidiul comisiei de vierit al societății agricole săsești din Transilvania.

!!ENORM NOROC LA TÖRÖK!!

Neîntrecut

este norocul, care favorizează colecturile noastre principale.

Mai mult de **21 milioane cor.** am plătit noi în scurt timp mușterilor nostri. Singur în ultimele 6 luni

cele mai mari 2 câștiguri

anume:

PREMIUL CEL MARE DE 600.000 COROANE
CAȘTIGUL " " " 400.000 " "

4 de câte 100.000, 3 de 90.000, 2 de 80.000, 3 de 70.000, 3 de 60.000, multe de câte 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 și afară de aceea încă nenumărate câștiguri în mărime de 10.000, 5000, 2000, 1000, ș. a. m. d.

Având deci loteria aceasta cele mai multe șanse de câștig dintre toate loteriile din lume, îndemnăm pe fie-care ca dela noi să-și procure losurile. — În a 17-a loterie de clasă reg. ung. se vor trage din nou din

110.000 losuri 55.000

câștiguri în bani. În total se vor sorti în curs de 5 luni enorma sumă de **14 milioane 459.00 cor.**

Bestellen Sie die bei Ihrem

Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein in der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.

Adám, Adél	12146	Dessó, Erzsébet	65875	Iván, Jolán	2393	Ottó, Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Ede, Esz er	4043	Jakab, Józsa	93322	Ódón, Aracsisz	55177
Adolf, Ágost	22037	Elak, Etel	41799	János, Judit	35597	Pál, Nesztí	2737
Ádám, Amália	6.017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Péter, Olga	51515
Áládár, Anna	41777	Emil, Franciska	32448	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatólia	74306	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katinka	63775	Richard, Pelagie	34 55
Aliréd, Apollonia	20292	Ernő, Genoveva	52551	Károly, Katalin	48741	Robert, Petronia	73787
Akos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12115	Kornél, Klára	66344	Rudolf, Piroška	12533
Ambros, Berta	50901	Friyos, Gabr ella	93939	Kristóf, Klotild	7279	Salamon, Regina	65 27
András, Blanka	35266	Fülöp, Gizella	60037	Lajos, Kornelia	109707	Samu, Bózsika	17715
Antal, Coroalia	2392	Gábor, Hedvig	20799	László, Krisztina	50919	Sándor, Rozalia	38107
Arnold, Boriska	90572	Gáspár, Heléna	79747	Leo, Kunigunda	96322	Simon, Sári	107397
Árpád, Betti	32117	Gergely, Henriett	51031	Lipót, Laura	21624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Bela	105317	Geza, Hermina	38997	Loric, Lenke	66022	Tibor, Szerena	74377
Árél, Brigitta	13223	Gus táv, Hilda	2736	Manó, Leonia	6270	Theodor, Theodora	2727
Attila, Cecília	52333	György, Ibolyka	55437	Mar us, Lidia	31484	Tivadar, Teréz	34950
Balazs, Cornelia	73397	Gyula, Iduska	35375	Márton, Lina	95297	Tobias, Terus	55477
Balint, Dóra	24034	Henrik, Ilona	3447	Mátyas, Ludmilla	52977	Vendel, Valeria	20005
Barnabas, Dorottya	9001	Hermano, Ilma	9219	Mihály, Lujza	24292	Vitor, Veronika	101011
Bela, Cecilia	38277	Hugó, Ilva	4645	Miklós, Magdolna	65146	Vimos, Viktoria	50908
Benedek, Eufemia	105855	Izác, Irén	12115	Miksa, Melvin	4562	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illes, Irma	45273	Mór, Marcit	12306	Zoltán, Zsófia	65665
Dániel, Erzsébtia	101911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	109659	Zsigmond, Zsuzsanna	5463
Dávid, Éva	16364	István, Janka	27174	Orban, Mária	36731		
Dénes, Eve in	92157	Isidor, Jonanna	58077	Oszkár, Maltud	67197		

Cel mai mare câștig evaluează **1.000.000** coroane.

Special 1 premiu cu **600.000**, 1 câștig à **400.000**, 1 à **200.000**
2 à **100.000**, 1 à **90.000**, 2 à **80.000**, 1 à **70.000**, 2 à **60.000**
1 à **50.000**, 1 à **40.000**, 5 à **30.000**, 3 à **25.000**, 8 à **20.000**
8 à **15.000**, 36 à **10.000**, și multe altele;

Costul losurilor originale de clasa I. este:

pentru o optime (1/8) fl. -75 sau cor. 150 pentru un pătr. (1/4) fl. 150 sau cor. 3—
" o jumét. (1/2) " 3— " " 6— " întreg (1) " 6— " " 12—
și se trimite cu ramburs sau în urma trimiterii anticipată a banilor

= Planurile oficiale se trimite gratis =

Cererile pentru losuri originale rugăm a le face cu încredere până în **29 Octombrie n. a. e. la**

A. Török & Co.

Casă cea ma mare de bancă în Budapesta.

Cel mai mare debitant al Ungariei în loteria de clasă.

Secțiunile loteriei de clasă a colecturei noastre principale sunt:

Centrala: Theresienring 46/a. | 2. filială: Museumring 11./a
1. filială: Waitznerring 4./a | 3. filială: Elisabethring 54./a

Sobe bogate!

Cuptoare de fert cu aparat de reglajare!

Sobe și cuptoare.
Le expediază din depositul din Sibiu. — Din atelier franco la fiecare stațiune. La cerere se trimit preț-curenturi

Deposit bogat în tase, în sîrme și în place de sobă în instrumente de camin și în păstrător de instrumente de camin, pietre de sobă.

Cărbuni de peatră și Coaks 50 chilograme se aduc acasă în Sibiu. * * * * *

Carol F. Jickeli
Sibiu.

„D A C I A“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5½%.

b) depuneri mii însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-ș concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finantează patente.

L) Arîndează și exarîndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

35— **Direcțiunea.**

„ELEKTROPHOR.“

Aparatul original american electro-medical se poate singur folosi, contribuie la întinerirea și lungirea vieții.

Electricitatea este viață!

Dau sfat tuturor oamenilor de o construcție mai slabă să-și procure acest aparat, căci el conținând electricitate, întărește nervii, reînnoește sângele, agerește simțirile, activează o lucrare normală a sângelui și a sistemului nervos, scutește de multe morhuri.

Dr. Bourg, membru al facultății de medicină din Paris astfel raportează: Prin întrebuințarea acestui aparat s'au vindecat nu numai podagra, reumatismus, junghieri, hysterie, asthmă în sute de casuri, alinând toate acestea, unde măestria și dibăci medicilor fu zadarnică, dar' a ajutat la toate boalele de nervositate, dureri de cap, colică, surzenie de urechi, insomniă, hypochondrie, cu deosebire la hemoroide a evaluat în câte-va zile, une-ori deja după câ-va ore o alinare miraculoasă și îndeosebi la cele mai grele morhuri femești aflară bolnavele tămăduire sigură și chiar la femeile în stare binecuvîntată. Prețul unui aparat mic complet 20 coroane. (Numai pentru cei tare simțitori). Prețul unui aparat mare complet 30 coroane. (Pentru vindecarea suferințelor cerbicoși). Trimiterea se face cu mandate postale sau prin ramburs.

ANTREPRISA ELECTROPHORĂ
Budapesta, VIII. strada Aggteleki Nr. 15|E.

THE MUTUAL

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averea institutului la 31 Decembrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela „The Mutual“ sunt neatacabile după doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate se plătește suma asigurată și în cas când moartea a provenit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință și călătorii cât și cu privire la împlinirea datorinței militare în cas de răzbel pe uscat și pe apă. Afară de aceasta acei indivizi cari sunr în armata comună ces. și reg., la marină, precum și rezerviști dela armata teritorială (honvéd) și glotașii în cas de mobilizare și răzbel sunt asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din contract fără cea mai mică detragere și fără de a se plăti pentru acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria:
Budapesta, VI., Andrassy-ut 20.

Totfelul de îndrumări și deslușiri se dau cu plăcere și la administrația acestei foi. 17—52

Import de cafea și Tea etc.

Domnul **Romul Pascu**, comerciant în Fiume, posedă mare depozit de coloniale și fructe sudice (portocale, lămâi, mandaline). Efectuește prompt și culant tot felul de mărfuri de băcănie în pachete postale de 5 kilograme.

Asemenea experează comande de cumpărări și vânzări de produse, precum: cucuruz, grâu, mazere, linte în cantități mai mici și cu vagonul.

Informațiuni și preț-curent la cerere să trimită gratuit, alăturând o marcă de 10 fil.

Să incurajăm serios pe
neguțătorii noștri români

Pentru 5 coroane

trimit 4½ kilograme (c. a. 50 bucăți) puțin deteriorat dar' fin

SĂPUN DE TOALETĂ

ales frumos, de rose, crin, iorgovan, vioarele, resedă, iasmin și lăcrămioare. — Pe lângă trimiterea înainte a sumei sau cu rambursă trimite:

Alexandru D. Scheffer
Budapesta, VIII. str. Bezerédi nr. 3.

Crema și săpunul de benzoe mygdale
conservează mai bine fața și mâinile!

Preparatele lui **CORNEL DEMETER**

să pot căpăta în apoteca *N. Vlad*, Orăștie (Szászváros)

Cream de benzoe mygdale. Creamul de benzoe mygdale servește pentru conservarea, înfrumusețarea și albirea feței și mânilor, dând totodată și o finețe deosebită. Conținutul creamului acestuia e nesticăc os pentru față și mâni. . . . . Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale. Săpun excelent pentru toilette. E preparat din ingredientii foarte fine și din plăcute mirosuri de flori. Albește și netezește pielea. . . . . Prețul 70 fileri.

Poudre Veturien. Acopere foarte bine, încât nici nu se observă că fața este pudrată. Intrebuițată, pudra cu creamul de benzoe mygdale, scuteste de urmările neplăcute ce alt-cum ar cauza vîntul, răceala și razele soarelui. Este în culoare albă, roză și galbină. . . . . Prețul 1 coroață.

Veturien parfem. Vera-violeta, cel mai fin parfum de vioarele. . . . . Prețul 1.60 fileri.

Apa de gură „Kremsier“. Prin întrebuițarea apei acesteia nu devin dinții găunoși, — delătorează durerea dinților și întărește dinții și gingiile. Prin întrebuițarea apei acesteia să delătorează mirosul neplăcut și greu din gură. . . . . Prețul 80 fileri.

Praful de dinți „Kremsier“. Face dinții frumoși și albi. Prețul 70 fileri.

Perii de dinți, fine. Alegere mare — în diferite prețuri. — **Esență din China.** Contra căderii părului, cu rezultat foarte bun. Prețul 1.20 fileri

— **China tannopomada.** Pentru creșterea părului. . . . . Prețul 70 fileri

Oleu de nucă. Extract de nuca oleica, p. conservarea părului. 1 sticlă 80 fileri

Diferite mirosuri de parfumuri franceze de prima calitate — să pot căpăta după măsură,

Săpunul de benzoe mygdale e cel mai bun în întrebuițare. Săpunuri foarte bune și fine — și deosebit plăcut mirositoare, să prepară din flori de vioarele, margerite și scumpină (10 govani) à 70 fileri, precum și săpun de oud à 20 fileri.

! Instrucțiuni pentru prepararea rumului,
a diferitelor liqueruri și diferite beuturi! !

!! Thee foarte fină !!

Alegere mare în perii de dinți,
în diferite prețuri.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

vindecă și inviorează

Deosebită atențiune

rării, că acest aparat

(190)

de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție

e a se da împreju-

vindecă boale vechi

de ani. 83 -

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgîrciuri de inimă, asma, auzul greu, sgîrciuri de stomac, lipsa poștei mâncare, răceală la mîni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, in-vie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor boale cari la o normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire inven-punea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoace-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprefiat și cercetat. Deja estinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.
folosibil la morburii cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vînzare pentru țeară și streinătate e:

**MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul
strada Kálmán.**

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

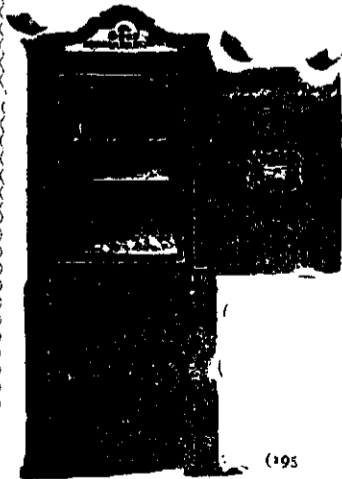
pentru păstrat bani,
registre și documente în toate
mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri estine.

A se adresa la: Prima fabrică
transilvană privilegată ces. ș
casse de fer și oțe

a lui

R. ÖSZY

Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvil Nr. 3.

Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

